

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Rapport från andra mötet med samtliga samförvaltningsinitiativ

Göteborg 6 oktober 2006

FISKERIVERKET

Rapporten har sammanställts av Therése Petersson med bidrag av Laura Píriz.
Omslagsfoto av Marcus Bryntesson, Fiskeriverket, layout av Pia Ahnlund.

Fiskeriverket, Göteborg, november 2006.

För beställning kontakta:
Fiskeriverket
Box 423, 401 26 Göteborg
Telefon: 031-743 03 00
laura.piriz@fiskeriverket.se

Rapporten kan också laddas ned från Fiskeriverkets hemsida:
www.fiskeriverket.se

Ansvarig utgivare: Axel Wenblad
Tryckt i 170 ex, november 2006
Götatryckeriet, Göteborg

Förord

I juni 2004 fick Fiskeriverket i uppdrag av regeringen att leda och samordna minst fem pilotprojekt som syftar till att utveckla en lokal och/eller regional samförvaltning av fiskeresursen och fisket. Samförvaltningsinitiativet baseras på tanken att det enbart är möjligt att förvalta en gemensam resurs om det görs gemensamt.

På hösten samma år gick Fiskeriverket ut och bjöd intresserade grupper att inkomma med en intresseanmälan, 17 grupper anmälde sitt intresse. Fiskeriverket utsåg sex av dessa att följa på nära håll. Naturvårdsverket och länsstyrelserna deltog i processen. Initiativen valdes ut enligt givna kriterier så som geografisk avgränsning, gruppens sammansättning, samförvaltningserfarenhet och sociala förutsättningar, fiskeresursen och bredden av problemställningar.

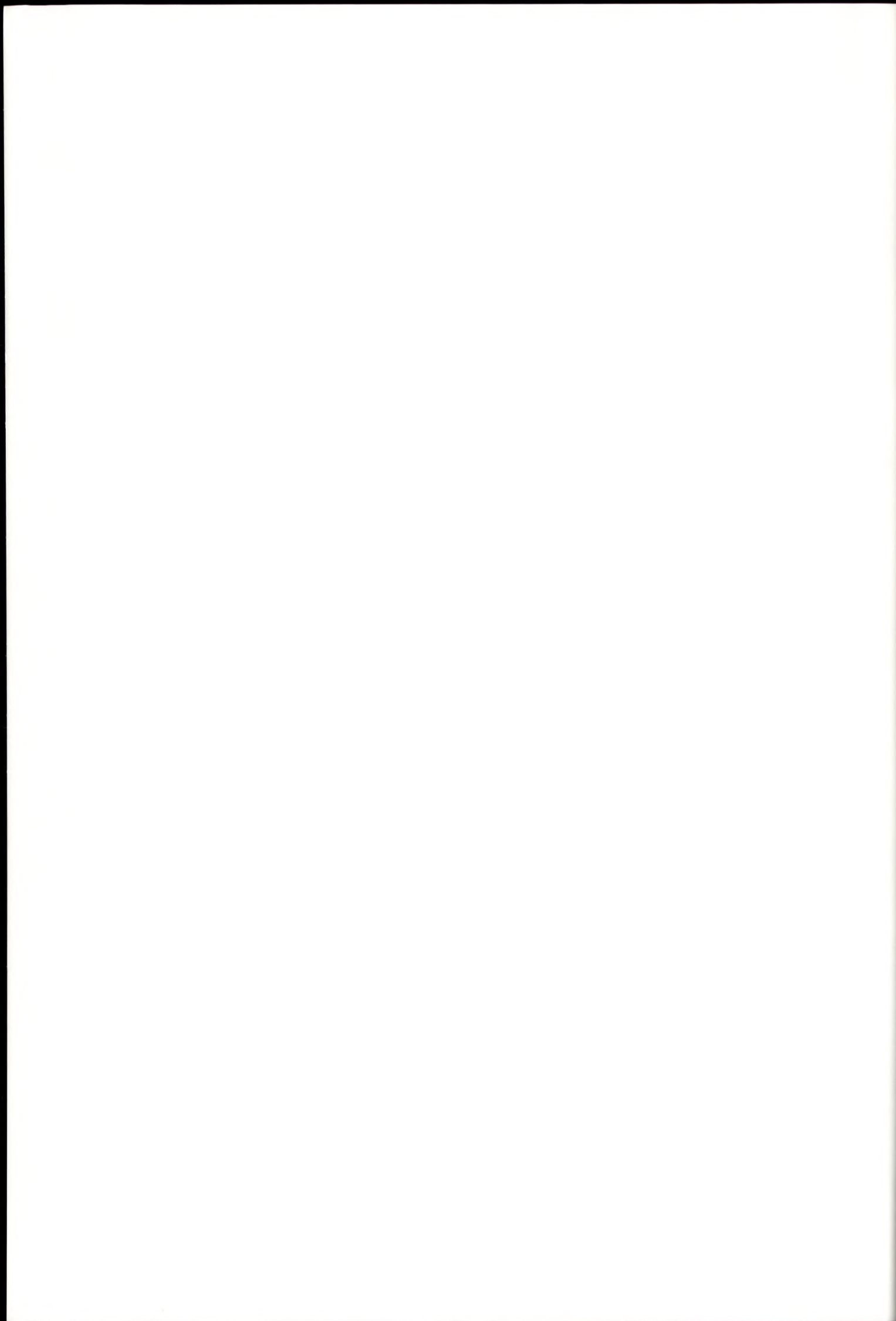
Arbetet i de sex olika initiativen har sedan dess startat eller fortsatt i redan påbörjad riktning. Att gemensamt och på lokal nivå förvalta fiskeresursen är otrampad mark. På vägen mot nya förvaltningsformer kommer både framsteg och misstag att göras. Det är av stort värde för deltagarna att under resans gång få chans att utbyta erfarenheter med andra som arbetar mot samma mål. Därför anordnade Fiskeriverket ett första erfarenhetsmöte för alla initiativ den 7 oktober 2005.

Enligt uppdraget ska erfarenheten från pilotprojekten redovisas före utgången av år 2006. Den 6 oktober 2006 anordnades ett andra stormöte. Samtliga sex initiativ deltog, och det gjorde även berörda myndigheter (se deltagarlista). Denna rapport förmedlar vad som presenterades och diskuterades på detta andra möte.

Rapporten är sammanställd av Therése Peterson, doktorand från Tema Vatten i natur och samhälle, Linköpings Universitet med bidrag från Laura Píriz.

Ylva Engwall organiserade mötet i samråd med Laura Píriz och Karina Johansson. Råd hämtades också från Thomas Norrby och Lotten Westerberg från SLU.

FÖRORD	3
VÄLKOMMEN	6
PRESENTATION AV SAMFÖRVALTNINGSINITIATIVEN	7
NORRA BOHUSLÄN	8
<i>Hänt under året</i>	8
<i>Slutsatser</i>	9
<i>Framtidsplaner</i>	9
HALLAND	10
<i>Sex viktigaste uppgifterna identifierade</i>	10
<i>Effortreglering i Kattegatt</i>	11
<i>Kvalitetssäkring inom det halländska kustfisket</i>	12
<i>Framtiden</i>	12
GOTLAND	13
<i>Situationen idag</i>	13
<i>Framtiden</i>	13
KUSTLANDET	14
<i>Deltagare och organisation</i>	14
<i>Samverkansformer och utförda åtgärder</i>	15
<i>Framtiden</i>	15
VÄTTERN	16
<i>Deltagare och organisation</i>	16
<i>Situationen i Vättern</i>	16
<i>Framtiden</i>	16
UMEÄLVEN/VINDELÄLVEN	18
<i>Målsättning</i>	18
<i>Arbetet så långt</i>	18
<i>Framtiden</i>	19
UTVÄRDERING AV SAMFÖRVALTNINGSINITIATIVET	20
<i>Ett underifråninitiativ ovanifrån</i>	20
<i>Identifierade problem inom SFI</i>	21
GRUPPARBETEN	23
<i>Yrkesfisket</i>	23
<i>Sportfisket</i>	25
<i>Vattenägare och husbehovsfiskare</i>	26
<i>Initiativens samordnare</i>	29
<i>Företrädare på regional och lokal nivå</i>	30
<i>Fiskeriverket och Naturvårdsverket - central nivå</i>	32
NYA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR FINANSIERING	34
<i>Europeiska fiskefondens kommande program</i>	34
<i>Område 4: Hållbar utveckling i fiskeområden</i>	34
<i>Strukturen och ansökningsförfarandet</i>	35
REFLEKTIONER FRÅN EN SAMHÄLLSVETARE	37
<i>Regeringsuppdraget att samförvalta</i>	38
KOMMANDE UTMANINGAR	41
DELTAGARLISTA	43

Välkommen

Axel Wenblad, generaldirektör för Fiskeriverket

Vi närmar oss nu finalen. Fiskeriverkets slutredovisning till regeringen av samförvaltningsinitiativet kommer att ske under december månad. Vi kommer att kunna presentera en bra rapport, men det är viktigt att hålla i minnet att samförvaltningsinitiativen inte upphör i och med slutredovisningen.

Intresset för denna förvaltningsprocess har varit stort. Alla samförvaltningsinitiativ är pionjärer inom förvaltning av fisk och fiske i Sverige. Samförvaltning och dess framtida möjligheter har även nämnts i samband med den stundande översynen av fiskelagen. Men även om regler och ramverk behöver ses över är det viktigt att arbetet i initiativen inte inväntar ändringar i fiskelagen, som tidigast kan ske 2009. Processer som påbörjats inom initiativen måste istället fortsätta att utvecklas under tiden och se möjligheter inom den rådande fiskelagen.

Regeringsuppdraget medförde inte någon ekonomisk finansiering, vilket har lett till att Fiskeriverket och samförvaltningsinitiativen har sökt finna andra finansieringsmöjligheter för initiativens arbeten. I den nya strukturfondsperioden för 2007-2013 finns det goda möjligheter för initiativen att söka ekonomisk finansiering för det fortsatta arbetet, särskilt inom området "Hållbar utveckling av fiskeområden".

Vi konstaterar att Fiskeriverket och initiativen deltar i en process där vi gemensamt går mot större deltagande och inflytande av berörda grupper och intressenter. Det öppna mandatet i regeringsuppdraget är inte omedvetet. Tanken med samförvaltning är att nya arbetsformer ska utvecklas och prövas lokalt. Fiskeriverkets roll i detta arbetet är att underlätta processen.

Vi går mot att tvärvetenskap och lokal kunskap integreras i beslutsprocessen. Vi går från att staten instiftar regler till att resursbrukaren deltar i framtagandet av regler och förvaltningsplaner. Vi går från en statlig kontroll av fiskerinäringen till ett system med egenkontroll. Vi går från ett system med standardlösningar till ett system där vi tillsammans prövar oss fram med utgångspunkten att varje ekosystem och situation är unik.

Dagens presentation av och diskussion med samtliga samförvaltningsinitiativ kommer att ge svar på vad vi har åstadkommit och vad vi gemensamt vill åstadkomma framöver.

Presentation av samförvaltningsinitiativen

Initiativen befinner sig i olika faser, en del har kommit långt medan andra ännu bara är i sin första fas. Inför mötet fick varje initiativ förslag på frågor att belysa i sin presentation:

- Vilka problem vill ni lösa genom samförvaltning?
- Hur är ni organiserade?
- Vilka uppgifter har initiativet haft och vilka vill man ha i framtiden?
- Känner de olika intressenterna att de har haft mer inflytande än förut?
- Vad/vilka anser ni är flaskhalsarna inför en formalisering av samförvaltning på lokal/regional nivå?
- Vad behöver ni för verktyg och stöd från Fiskeriverket?

Efter presentationerna gavs tillfälle till frågor från publiken.

De sex initiativen är utvalda för att ge ett så brett spektrum av problemställningar och möjligheter som möjligt. Två av initiativen ligger på ostkusten, två på västkusten och två i inlandsvatten.

Norra Bohuslän

Robert Olsson, yrkesfiskare

Hänt under året

Lokal samförvaltning inom yrkesfisket har existerat sedan tidigare i Norra Bohuslän i och med Kosterfjordsöverenskommelsen. Detta har gett lokal erfarenhet av att lösa gemensamma problem och självorganisering. Samförvaltningsinitiativet i Norra Bohuslän, SFI Norra Bohuslän, har blivit en välkommen arena för att utveckla Kosterfjordstanken vidare och involvera fler aktörer i samförvaltningen. Syftet med SFI Norra Bohuslän är att utveckla det yrkesmässiga fisket i området.

Under det gångna året har initiativet varit på studieresa i Hull, England för att få mer kunskap om hur trålredskapen ska kunna utvecklas. SFI Norra Bohuslän har även sökt samarbete med andra organisationer såsom Köksriket i Skara för att utveckla marknadsföringen av fiskeriprodukter och med Gröna Gårdar för att skapa ett unikt varumärke för Norra Bohuslän.

SFI Norra Bohuslän har etablerat en visionsgrupp där yrkesfisket tillsammans med husbehovsfisket och myndigheterna diskuterar hur förvaltningen av fisket ska utformas i framtiden. Sportfisket, Kustfiskarna och Husbehovsfiskarna har kommit med i gruppen och arbetet under hösten.

Ett egenkontrollsystem har också arbetats fram i samarbete med Kustbevakningen i Strömstad och Fiskeriverkets kontrollavdelning. Samarbetet har bland annat resulterat i en pärm innehållande aktuella bestämmelser och regler, såsom trålgränser och skyddade områden. Denna pärm ska nu distribueras till alla trålbåtar i området.

Utbildning har varit ett viktigt tema inom initiativet och inom kort har ett femtiotal yrkesfiskare utbildat sig i grundläggande marinekologi. Tanken är även att myndigheternas personal och andra intressenter till fisket ska kunna delta i en fiskeriteknisk utbildning bland annat genom att delta i yrkesfiskets praktiska arbete på sjön.

Räkfiskare Robert Olsson, från samförvaltningsinitiativet i Norra Bohuslän.

Foto: Pia Ahnlund, Fiskeriverket

Sist men inte minst har SFI Norra Bohuslän lagt mycket tid på att utveckla en ansökan för EU-medel och på det sättet kunna finansiera det som ska genomföras. Initiativet har också fått finansieringsstöd från regionen och kommunerna. Ulla Olsson från Fyrbodalen som stödjer projektet med det administrativa och organisatoriska har varit mycket värdefull i det arbetet.

Slutsatser

En central slutsats från initiativet är att lokal samförvaltning är en process som tar tid. Yrkesfiskarna inom SFI Norra Bohuslän påpekar att de är en yrkeskår av praktiker som inte har erfarenhet av de moment som en samförvaltningsprocess innebär. I och med detta blir det en utmaning att omsätta tankar och idéer i praktisk handling, något som måste få ta tid och som kräver disciplin av de involverade.

Framtidsplaner

SFI Norra Bohuslän vill fortsätta att utveckla redskapen för att nå selektion inom allt fiske i området. En idé som provas för närvarande är att utveckla en rist med fyrkantmaskor för att minimera fångsterna av småräka. Målet är att släppa ut 50% av råräkan och 50% av kokräkan. Även försök med fiskburar i området har diskuterats i syfte att skapa alternativ för dem som fiskar med andra redskap. SFI Norra Bohuslän vill fortsätta med det egenkontrollsystem som har startats och utveckla det vidare för alla fisketyper.

Samförvaltningsinitiativet Norra Bohuslän avslutar med att konstatera att det gäller att se möjligheterna gemensamt, även om mycket arbete återstår innan alla målen har uppfyllts. För som Robert Olsson avslutar sin presentation "Vi släpper inte taget om det yrkesmässiga fisket, ingen ska få stänga havet".

Räkträlare från
Sydkoster,
våren 2005.

Foto: Bengt
Frizell,
länsstyrelsen
Västra
Götaland.

Halland

Agneta Blidnäs, projektsamordnare, Bertil Andersson, yrkesfiskare och Johan Lövgren, forskare

Sex viktigaste uppgifterna identifierade

Samförvaltningsinitiativet Halland, SFI Halland, har inledningsvis arbetat mycket med förvaltningsfrågor som havdagsfiske och trålgränser för det pelagiska fisket. Inom områdena försöksfiske med havdagar och samarbete med forskningen har initiativet hittills gjort framsteg som bygger på ömsesidigt förtroende. Yrkesfisket vill vara en del i diskussionen och bidra med den kunskap som de besitter. Genom att yrkesfisket aktivt deltar hoppas de bli en legitim och etablerad part inom förvaltningsområdet och på så sätt bidra till att förbättra förtroendet för och efterlevnaden av de beslut som fattas.

SFI Halland har inledningsvis arbetat med att identifiera problemen och arbetsområdena, därefter har intressenter identifierats och sedan har en dialog byggts. Initiativet har strävat efter att ha en bred mötesarena och konsultation. Gruppen initiativet har konsulterat består av 55 intressenter som representerar yrkesfisket, sportfisket, husbehovsfisket, naturskyddsföreningen, trålbinderi, forskning, beredningsindustrin, samhällsföreningar, kommuner och hamnar. Arbetet har utmynnat i sex prioriterade områden som SFI ska arbeta med:

1. Förvaltningen bör förbättras och de konkreta områdena är kvotsystemet, havdagar och trålgränser. Förvaltningen bör bygga på ömsesidig respekt.
2. Gemensam faktabas för forskare och fiskare bör skapas för att förbättra förtroendet mellan grupperna och öka samsynen inom fisket.
3. Marknad, produkt och lönsamhet ska utvecklas. Fisk är ett nyttigt livsmedel och yrkesfisket i Sverige är en mycket kontrollerad näring.
4. Bilden av fisket måste förändras och bli mer objektiv och mindre negativ.
5. Miljö och ekologisk helhetssyn bör eftersträvas i form av skonsamt och selektivt fiske vilket kräver ekonomiska förutsättningar. Kunskapen om miljön och hur den fungerar behöver förbättras. Även giftspridningen i samhället bör reduceras och oljeutsläpp bör förebyggas bättre.
6. Området yrkeskunskap och förändring fokuserar på fiskets roll i samhället i framtiden. Fisket ska ses som en viktig tillgång för samhället genom de produkter och den kunskap som näringen kan bidra med. Frågorna här blir hur fisket ska kunna utvecklas i framtiden och hur fisket återigen ska bli ett attraktivt yrke.

SFI Halland, SFR och Fiskeriverket för diskussioner om effortsystemet i Kattegatt.
Foto: Kasper Holgers, Fiskeriverket.

SFI Halland har startat två projekt som berör området "Förvaltning" och området "Marknad, produkt och lönsamhet". Visionsgruppen som har bildats har haft sitt första möte under våren 2006 och arbetar nu vidare efter mottot "Halland – den optimala fiskeregionen".

Effortreglering i Kattegatt

SFI Halland skickade i oktober 2005 in en intresseanmälan om att få delta i förförsök med havdagar/effortreglering i Kattegatt. Effortreglering innebär i korthet att yrkesfisket fiskar på dagar istället för på kvot i syfte att minimera utkast (discard). En gemensam ansökan om forskningsprojekt har därefter utformats tillsammans med Fiskeriverkets Havsfiskelaboratorium. Hittills har åtta arbetsmöten hållits och från och med februari 2006 har yrkesfisket tillsammans med Havsfiskelaboratoriet genomfört förförsök med effort under de tre första kvartalen. Syftet med försöken är att få fram underlag för planering av en framtida effortreglering genom havdagar i området.

Det rådande kvotsystemet har inneburit svårigheter för blandfisket i detta område och resulterat i oönskade bifångster och utkast. Det finns även en bristande samsyn mellan fiskare och forskare. Genom att skapa mötesplatser mellan olika grupper har SFI Halland bidragit till att dialog skapats, kunskaper utbyts, förtroende byggs och ett ömsesidigt lärande uppnås. Effortförsöken ingår i SFI Hallands delprojekt "Förvaltning" och "Gemensam faktabas för forskare och fiskare". De delmål som utformats inom delprojektet har en tidsplan på cirka ett år och är följande:

- Skapa en gemensam faktabas för forskare och fiskare
- Höja kompetensnivån
- Skapa nätverk mellan forskning och fiske

- Aktivera samförvaltning i Nordsjöns regionala rådgivande nämnd, NS RAC
- Arbeta lokalt i samverkan med Fiskeriverket för att ta fram förslag till system för en heltäckande rapportering av fångster i Halland
- Utvärdera och sprida resultaten

Kvalitetssäkring inom det halländska kustfisket

Det andra delprojektet inom initiativet syftar till att säkra produktkvaliteten och utveckla marknaden vad gäller mat och upplevelser. Frågor som måste besvaras inom initiativet blir hur arbetet med kvalitetssäkringen kan fortskrida och hur mervärde skapas för lokalt fångad, ursprungsmärkt och förädlad fisk. Förädling inom ett regionalt baserat och förvaltad fiske kommer att leda till en direkt avkastning för miljön och skapa starka incitament för näringen att fastställa uthålliga förvaltningsmål för de regionala och lokala bestånden. De uppsatta delmålen inom delprojektet lyder som följer:

- Stimulera regional utveckling genom att kvalitetssäkra produkter och utveckla en marknad för det halländska kustfisket
- Höja kompetensen
- Skapa nätverk inom produkt och marknad
- Utvärdera och sprida resultaten

Framtiden

De visioner som initiativet har utformat ska på sikt bidra till att de regionala miljömålen uppfylls, samt att ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart fiske förverkligas. Om tjugo år har SFI Halland utvecklats till ett regionalt organ med legitimitet, trovärdighet och bra samarbete såväl nationellt som internationellt. De visioner som initiativet har utformat är följande:

- Förbättrad miljö i Halland anpassat till slutstationen havet som har optimerade fisk- och skaldjursbestånd och ett ekologiskt fiske på räntan och inte på kapitalet
- Attraktivt och bra fiske kustnära och från land
- Levande yrkesfiske och upplevelsefiske
- En förnygrad fiskekår och en positiv bild av yrkesfisket
- Ökad kunskap, intresse och höjd status för fisk, fiske och havet bland hallänningar och marknaden för halländska produkter och upplevelser
- Tillgång till närfångad färsk samt lokalt förädlad fisk och skaldjur

Gotland

Gert Mangard, yrkesfiskare och Pia Lindberg, sportfiskare

Situationen idag

Syftet med Samförvaltningsinitiativet Gotland, SFI Gotland, är att nå en helhetssyn inom fisket, och vilka åtgärder som behövs där alla berörda parter medverkar. SFI Gotland består idag av yrkesfisket, sportfisket, husbehovsfisket, vattenägare, naturvård och forskning. Fiskeriverket och Kustlaboratoriet deltar också i samförvaltningsarbetet. Gotlands kommun har hittills visat ett svalt intresse för SFI Gotland, något som initiativet själva anser är beklagligt. Kustbevakningen på Gotland är inte heller involverade i samförvaltningen, vilket sannolikt beror på att initiativet inte har arbetat aktivt för att få dem involverade.

Gert Mangard, SFI Gotland
Foto: Bengt Kåmark

Husbehovsfiskarna på Gotland är inte organiserade och för att nå så många som möjligt valde SFI Gotland att annonsera i dagstidningen, något som visade sig fungera bra. Idag deltar husbehovsfisket i initiativet och dialogen och kommunikationen mellan de olika intressenterna har upplevts som konstruktiv och berikande för initiativets arbete generellt.

SFI Gotland har strukturerat arbetet i olika arbetsgrupper och anser att dialogskapandet mellan olika intressenter har varit mycket värdefullt. I den ena arbetsgruppen ingår sportfiskare och husbehovsfiskare och i den andra gruppen ingår yrkesfisket, naturvården och forskningen. Hittills har SFI Gotland lyckats uppnå nya fredningstider för abborre (1 mars till 31 maj), gädda (1 mars till 31 maj), och sik (1 november till 15 december) genom att påverka förändringar i Fiskeriverkets föreskrifter, FIFS. Dessa lyckade resultat har varit viktiga för motivationen, både inom och utanför initiativet, då det indikerar att samförvaltning kan vara rätt väg att gå och att det finns möjlighet att påverka utformningen av regler.

SFI Gotland är också medlemmar av Östersjöns regionala rådgivande nämnd, BS RAC.

Framtiden

Helt avgörande för SFI Gotlands fortsatta arbete är den ekonomiska finansieringen då samförvaltning kostar mycket pengar. Den andra faktorn som är viktig i ett framtidsperspektiv är kunskapsunderlaget.

Kustlandet

Christer Olburs, projektsamordnare

Deltagare och organisation

Samförvaltningsinitiativet Kustlandet, SFI Kustlandet, drivs i projektform under Kustlandet Leader+. SFI Kustlandet verkar i skärgårdsområdet på ostkusten, från Bråviken i norr till Kråkelund i söder. Området utgörs huvudsakligen av enskilt vatten. Förändringen 1985 i fiskelagen (SFS 1993:787) som ger svenska medborgare rätt att fiska med handredskap på enskilt vatten är en stor orsak till konflikter mellan olika intressenter i området. Avsaknaden av full rådighet för vattenägaren över det enskilda vattnet har lett till en situation av "icke förvaltning" av de lokala fiskbestånden. Den bristande rådigheten är också orsaken till att det existerar relativt få fiskevårdsområden i skärgårdsområdet.

De brukare som ingår i SFI Kustlandet är vattenägare/husbehovsfisket, yrkesfisket och sportfisket. Dessa intressenter ska gemensamt forma förvaltningsåtgärder i området. Syftet är att förena biologi, socioekonomi och juridik; och SFI Kustlandet har arbetat med utgångspunkt från begreppet funktionella enheter. En uppdelning har gjorts mellan naturliga enheter (fiskbestånd, vattenområden), och socioekonomiska och juridiska enheter (vattenägare, fiskare, fiskets regelverk). Arter med lokalt viktiga bestånd är gädda, abborre, gös, öring och sik samt ål.

Initiativets regionala del består av en styrgrupp och en referensgrupp. Referensgruppen består av ett femtiotal personer som representerar ett brett spektrum av intressen och företrädare för olika myndigheter. Styrgruppen består av representanter för vattenägarna, yrkesfisket, länsstyrelsen i Kalmar och Kustlandet Leader+ styrelse. Sportfiskarna (Sveriges Sportfiske och Fiskevårdsförbund) har erbjudits en plats i styrgruppen men har valt

Christer Olburs från SFI Kustlandet ute på kajakfiske i skärgården. Foto: Nomado kayak, www.nomado.se

att inte utnyttja den. Fiskeriverket deltar också i arbetet och representanter för Kustlaboratoriet och Enheten för resursvård är adjungerade till styrgruppens sammanträden.

Den ledande tanken i initiativet är "bottom up"-ansatsen där styrgruppen och projektledaren ska fungera som en form av serviceorgan för de lokala pilotprojekten som omnämns nedan.

Samverkansformer och utförda åtgärder

SFI Kustlandet har utarbetat en form för samverkan som man kallar Fiskskötselområden, FSO. Syftet är att ge vattenägare, sportfiskare och yrkesfiskare en ny arena, där dessa intressenter kan samverka och utforma nya förvaltningsformer. Genom samverkan hoppas initiativet kunna finna en väg ur de blockeringar som funnits inom området sedan 1985. Hittills har fyra lokala samverkansprojekt enligt denna modell initierats och på det lokala planet har det inte upplevts som svårt att engagera sportfisket i samförvaltningsarbetet.

De områden som valts ut är Sankt Anna, Kvädö, Sladö och Marsö och dessa områden har en geografisk indelning i ett centrum och en periferi. Periferin utgörs av de angränsande avrinningsområdena på land som påverkar både kustens fiskbestånd och vattenmiljö. I förlängningen är tanken att i ännu högre grad även involvera de perifera aktörerna i förvaltningsarbetet.

Fiskskötselområdet, FSO, är i dagsläget en frivillig samverkansform som syftar till att arbeta med utformningen av lokala regler, fisketillsyn, utveckla och kontrollera fisketurismen i området, samt förvaltningen av skarv och säl. I dagsläget har samtliga FSO ett färdigt och undertecknat måldokument och i samtliga områden har nyligen genomförts provfisken. Flera i samrådsgrupperna har genomgått Fiskeriverkets och Fiskhälsans kurs i fiskmärkning och i några av områdena har även planterats ut gös, öring och ål.

Framtiden

SFI Kustlandet har planerat en lång rad aktiviteter för den kommande hösten, bl.a. att utforma lokala fiskevårdsplaner, bedriva biotopvård, föreslå fredade områden, lokala regler, information och få till stånd en regional samverkan mellan olika FSO när det gäller marknadsföring. I ett längre framtidsperspektiv vill SFI Kustlandet bilda fler och större FSO och utveckla den regionala samverkan dem emellan. Målet är att hela skärgårdsområdet ska bestå av samverkande fiskskötselområden.

Erfarenheter från SFI Kustlandet visar att det både finns goda förutsättningar och goda skäl att förvalta skärgårdsfisket lokalt. Det gångna arbetet vittnar också om att det är möjligt för de tre intressenterna, vattenägare/husbehovsfisket, yrkesfisket och sportfisket att samarbeta lokalt. Initiativet anser att det behöver fattas fiskeripolitiska beslut, exempelvis en ändring i fiskelagens bilaga, för att återskapa en full rådighet över fisket på enskilt vatten i området. Det som kommer att behövas i en nära framtid är ekonomiska medel som kan skapa de förutsättningar som behövs för att de lokala försöksområdena ska kunna fortsätta att utvecklas. Erfarenheten är att denna process tar tid, men att det nu är dags att pröva nya lösningar på gamla problem.

Vättern

Leif Thörne, projektsamordnare

Deltagare och organisation

Samförvaltningsinitiativet Vättern, SFI Vättern, drivs inom Vätternvårdsförbundet. Vätternvårdsförbundet arbetar bl.a. med övervakningsprogrammet för Vättern, sprida information, initiera projekt, koordinera forskningen, koordinera program och ta del i den fysiska planeringen. I initiativet deltar representanter från yrkesfisket, fritidsfisket, sportfisket, fiskevattenägare, fiskeguider, kommuner runt sjön (8 st.), Fiskeriverket (FoU) och länsstyrelsernas fiskefunktion (4 st.). Adjungerade deltagare är Miljökansliet (VVF) och Fiskeriverkets resursförvaltningsavdelning.

Situationen i Vättern

I nuläget är det oklart hur beståndssituationen är för bland annat sik och röding. Signalkräftan är en introducerad art som har blivit viktig för det yrkesmässiga fiskets ekonomi. Kräftfisket svarar idag för 85% av inkomsten för yrkesfisket fångster. Det är dock oklart hur signalkräftan påverkar sjöns ekosystem. Det förs även diskussioner om huruvida utsättningen av lax ska fortgå eller inte och i dagsläget saknas en fiskerioberoende uppföljning av beståndssituationen för de för fisket attraktivaste arterna.

Under hösten 2006 kommer SFI Vättern att arbeta med regelförändringar, tillträdesfrågor till kräftfisket, förvaltningsplan (pågående), remissversion av åtgärdsplan för Vätterns tillflöden samt att ta fram informationsfolder om fisket i Vättern, Vätterns fiskarter, regler och bestämmelser för kräftfisket. SFI Vättern kommer att fortsätta med provfisken och följa upp effekterna av förbudsområden. Fortsatta provfisken efter lekröding utförs under hösten 2006 på vissa utvalda lekområden. För att få en bättre uppfattning om beståndssituationen för de arter som fiskas planerar initiativet att genomföra en fångstenkät till dem som fiskar i sjön. De provfisken som genomförts och planeras kommer generellt sett ge mer kunskap om beståndens situation.

Framtiden

I framtiden finns det ett behov av bättre underlag vad gäller beståndssituationen. Förtroendefrågan är också aktuell och hur den kan förbättras mellan olika intressenter och i det sammanhanget behöver informationsutbytet mellan myndigheter och lokala aktörer förbättras. Tydlighet och delaktighet är nyckelord för att skapa acceptans och förståelse för regelverket. I Vättern finns en grupp av nyttjare som initiativet gärna vill få med i ett framtida

perspektiv och det är allmänheten som inte kommer med i någon grupp. Dessa personifieras som övriga brukare och tillresta besökare.

Frågor som initiativet har med sig är hur stor bredd initiativet ska ha. Ska de enbart fokusera på fiskbestånden eller ska de se Vättern som en resurs i ett vidare perspektiv. Den andra frågan som initiativet vill belysa är huruvida samförvaltningsinitiativet kommer att bli en arena för beslut eller enbart en arena för informationsutbyte.

Vättern. Utsikt från Granvik en vintergryning.
Foto: Mikael Johansson, Fiskeriverket

Umeälven/Vindelälven

Daniel Holmqvist, projektsamordnare

Målsättning

Umeälven och Vindelälven utgör en vattenväg på 40 mil och utmed denna vattenväg finns 50 fiskeförvaltningsföreningar. Vattenvägen berör 3 500 fiskerättsägare.

Målet för Samförvaltningsinitiativet Umeälven/Vindelälven är att skapa ett attraktivt fiske som är baserat på naturliga bestånd med en ekologisk fiskevård och förvaltning som utgår från de lokala förutsättningarna. Detta mål ska uppfyllas genom utbildning och samråd med förvaltningsorganisationer i området där den lokala förankringen och underbyggnaden är en avgörande faktor. Förvaltningsorganisationerna kan därefter ta ställning till olika förslag och fatta beslut som bland annat rör åtgärdsprogram, förändringar i förvaltningen, beskattningsmönster och uttag av fisk på respektive stämor.

SFI Umeälven/Vindelälven har formulerat följande vision:

”Att fisket i vattensystemet Vindelälven, Umeälvens nedre del samt tillhörande kustregion ska ske på ett långsiktigt och hållbart sätt som värnar och bevarar de naturliga fiskstammarna och gynnar den lokala befolkningen”

”Att ett gemensamt råd med fiskerättsägare och brukare bildas för ovan nämnda sträcka. Rådets uppgift ska bl.a. vara att ta fram förslag påushållning med gemensamma resurser”

Arbetet så långt

I nuläget är det primära målet för SFI Umeälven/Vindelälven att upprätta en gemensam handlingsplan och ståndpunkt i Stornorrforsfrågan. Vidare vill initiativet förstärka fisketillsynen i området och förbättra informationen om befintliga regelverk kring fisket. I detta sammanhang är det också viktigt att öka förståelsen, kunskapen och medvetandet om områdets förutsättningar hos de involverade parterna. Detta vill initiativet uppnå genom att bilda ett gemensamt och rådgivande organ från fjäll till kust som skapar förslag till de lokala förvaltningsorganisationerna som har beslutanderätt.

I initiativet deltar fiskerättsägare, kommuner och Vattenfall. Sportfisket medverkar i dagsläget som observatör.

Inledningsvis har initiativet skickat ut information till berörda fiskerättsä-

gare i området. Därefter har en omfattande och tidskrävande process inletts för att kartlägga fiskerättsförhållandena i området såsom upplåtelser, fiske och beskattning. Initiativet har även genomfört utbildning av fisketillsynsmän tillsammans med länsstyrelsen och initiativet har skapat olika arbetsgrupper.

Framtiden

Inom kort ska SFI Umeälven/Vindelälven ha författat en gemensam skrivelse i Stornorrforsfrågan. Initiativet kommer även genom anslag utmed älven och längs med kusten att informera dem som nyttjar fiskresursen om gällande och befintliga fiskeregler, framför allt vad gäller öringsregleringen. Det utskick som genomförts till samtliga fiskerättsägare kommer att följas upp med ny information om situationen och framtiden. Dessutom ska fisketillsynskurserna avslutas och fisketillsynsmän förordnas.

De hinder som initiativet upplever kan försvåra måluppfyllelsen är de komplicerade fiskerättsförhållandena i området. De tidigare fiskevårdsområdena har mer eller mindre havererat och i dagsläget sker förvaltningen av fisket i lokala föreningar. Det pågående vattenmålet i Stornorrfors skapar också osäkerhet i arbetet då konsekvenserna av målet ännu är oklara. Utbyggnaden av älven har hittills orsakat vandringsproblem för fisken, vilket begränsar resurstillgången i älven. Även de medverkandes olika bakgrund och erfarenhet av förvaltning försvårar arbetet med att skapa en ny förvaltningsstruktur med samförvaltning. Initiativets uppgift blir här att skapa förtroende i området genom att kontinuerligt sprida större legitimitet för samförvaltning.

De ovan nämnda hindren leder till att SFI Umeälven/Vindelälven gör bedömningen att det kommer att krävas en lång genomförandetid för att nå de uppsatta målen. I det kommande arbetet behöver SFI Umeälven/Vindelälven Fiskeriverkets hjälp med följande:

- Framtagande av data för bland annat märkningsförsök
- Medverkan som kunskapsbank vid seminarier
- Diskussionspartner i frågor som rör arbetsmetoder och utveckling
- Förmedlare av möjliga ekonomiska finansieringskällor

Utvärdering av Samförvaltningsinitiativet

Thomas Norrby, Sveriges Lantbruksuniversitet

Ett underifråninitiativ ovanifrån

Under sommaren och hösten har en extern grupp med forskare från Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, och Luleå Tekniska Universitet, LTU, gjort en lärandeprocessutvärdering av samförvaltningsinitiativen. Resultaten var i oktober ännu under bearbetning men Thomas Norrby från SLU gjorde en kort presentation av några av de slutsatser som utvärderingsgruppen hittills dragit.

Norrby inledde med att betona att samförvaltning ska ses som en process och inte som ett projekt. Det är något spännande som Fiskeriverket har startat inom förvaltningen av fisk och fiske i Sverige och redan nu har initiativen tagit steg i rätt riktning i skapandet av en ny förvaltningsform. Norrby gav här en eloge till Fiskeriverket som ligger långt framme när det gäller att finna nya former för naturresursförvaltning.

Fiskeriverkets uppdrag att initiera samförvaltning på olika platser i Sverige har inte varit en lätt uppgift. Som Norrby uttryckte det har det varit en utmaning att bygga "Ett underifråninitiativ ...ovanifrån...". Fiskeriverket har historiskt sett haft en roll som centralt beslutande myndighet men i och med samförvaltningsinitiativen har denna roll delvis modifierats. Fiskeriverket har sökt sin egen roll i samförvaltningsinitiativen och har i viss mån fått olika roller i de olika initiativen.

Alla samförvaltningsinitiativen kommer in i ett befintligt sammanhang och hotar därmed rådande maktstrukturer. Det gäller med andra ord för initiativen att hitta en plats i sammanhanget. Initiativen har format olika framtidsvisioner, beroende på områdenas olika förutsättningar och problem-bilder. Det är i denna process av målformuleringar och arbetsplaner viktigt att komma ihåg att samförvaltning är en tidskrävande process som samtidigt erbjuder unika möjligheter för de involverade att ta del av olika kunskaper och öka det egna lärandet.

Ledarskapet inom initiativen har utvärderats och visar att samordnaren i initiativen har en mycket viktig funktion. Det är dock viktigt att komma ihåg att det är initiativet som ansvarar för att driva arbetet framåt, och inte samordnaren.

Regleringssystemet är en annan viktig del som har stor betydelse inom fisket och relationen mellan staten och fisket har en lång tradition. Det kan exempelvis upplevas som att "Det är tryggt att ha regler att hålla sig till" och utmaningen blir att fasa över det rådande beslutssystemet till någonting annat. Det är här viktigt att komma ihåg att myndighetsförvaltning går att delegera.

Identifierade problem inom SFI

Utvärderingen av samtliga samförvaltningsinitiativ resulterade i att följande gemensamma problem identifierades:

- Otydligt mandat och otydliga förväntningar. Både från Fiskeriverket och neråt och vice versa, dvs från initiativen mot Fiskeriverket.
- Vad ska förvaltas? Fisken, fisket, vattnet, kusten, bygden?
- Vem äger frågan? Vem äger processen?
- Vilka ska vara med och vilka vill vara med? Yrkesfisket/husbehovsfisket/fritidsfisket/turismen? Lokala myndigheter och i så fall vilka?
- Olika mål och "gömda agendor". Det är inte alltid kommunicerat varför vissa personer/intressenter/aktörer ingår i samförvaltningsinitiativet. Sitter människor med i initiativet som har andra avsikter än det som samförvaltningsinitiativet som process ska arbeta med? Sitter man med för att "det är bra att vara med" eller för att det är bra med en direktkanal till Fiskeriverket?
- Hur ska man jobba? Resultat jämfört med process? Fiskeriverket ville i samförvaltningsinitiativet hitta en modell och process som kan fungera inom förvaltningsområdet, medan initiativen velat nå konkreta resultat.
- Det är lätt att vilja gripa över för mycket inom initiativen.
- Beslut under osäkerhet. En av grundtankarna i samförvaltningsinitiativet har varit att få in mer kunskap från lokala aktörer i framtagandet av underlag till och i besluten. Det finns ingen som har råd att ta fram allt underlag som skulle behövas för ett garanterat rätt beslut, utan man måste våga agera ändå på basis av den kunskap man faktiskt har. Att ropa på mer kunskap kan hindra att beslut tas.

Norrby avslutade med att å utvärderingsgruppens vägnar tacka för att man fått vara med på denna spännande resa och önskade Fiskeriverket och grupperna lycka till i det fortsatta arbetet.

Några ord på vägen från utvärderingsgruppen till initiativen

- Bygg förvaltning, etablera inte!
- Börja hos dem som äger frågan och arbeta uppåt.
- Tänk brett! (Marknad, byalag, näringar omkring) men fokusera på fisken.
- Tänk i flera nivåer, men behåll beslutanderätten på överblickbar nivå.
- Våga ifrågasätta dina och andras värderingar.
- Skapa en lärande kultur inom initiativet.
- Definiera konkreta resultat.
- Utmana och ställ krav på Fiskeriverket.
- Kommunicera ofta och mycket med Fiskeriverket .
- Visa handlingskraft lokalt så att övriga personer på det lokala planet ser nyttan med samförvaltning.
- Ta en sak i taget och inte allt på en gång.
- Sök inspiration hos varandra, men skapa era egna lokala lösningar.
- Dokumentera och följ upp ert arbete.
- Roterat ansvaret för processen och bli inte beroende av en person.
- Fira framgångar!

Några ord på vägen från utvärderingsgruppen till Fiskeriverket:

- Sätt ramar men inte detaljregleringar.
- Delegera mera och följ upp initiativens arbete.
- Sök inte samma lösningar överallt.
- Ska samförvaltningsinitiativen renodlas eller breddas?
- Lås inte fast nuvarande lösningar (de sex samförvaltningsinitiativen).
- Fortsätt med öppenhet för förändring.

Kommentarer från åhörarhall

"Färre regler är kanske vad vi behöver."

"Forskare och yrkesfiskare talar med varandra på ett nytt sätt, trots att vi har olika bildningsnivåer. Detta ger en mer fruktsam kommunikation."

"Man måste överblicka och förstå vad man förvaltar."

Grupparbeten

Under dagen formades sex arbetsgrupper med följande indelning: yrkesfisket, sportfisket, vattenägare/husbehovsfiskare, samordningsfunktionen, den regionala och lokala nivån samt den centrala nivån. Syftet med att ha homogena grupper var att skapa möjlighet för respektive grupp att få ventilerade gemensamma erfarenheter av samförvaltning "yrkeskollegor" emellan. Grupperna diskuterade för- och nackdelar som de upplevde att samförvaltning medförde och gav även konkreta råd till Fiskeriverket i det fortsatta arbetet. Nedan presenteras en sammanfattning av gruppernas presentation av arbetet.

Till vänster: Anders Carlberg, SFR redovisar grupparbete.
Till höger: Samförvaltare diskuterar efter lunchen.

Foto: Bengt Kåmark, Fiskeriverket.

Yrkesfisket

De positiva sidor som yrkesfisket lyfter fram med samförvaltning är att processen ger dem möjlighet och makt att påverka olika frågor kopplade till fisket. De ser även att den ökade dialogen mellan olika grupper, både lokalt och centralt, är ett lyckat resultat av samförvaltningsinitiativet. Den förbättrade kommunikationen kan på sikt bidra till att förbättra yrkesfiskets image i samhället och öka dess trovärdighet.

De nackdelar som yrkesfisket upplever är en frustration kring syftet med samförvaltning och vart det hela leder någonstans. Denna frustration bottenar i otydliga centrala villkor för initiativets arbete och dess mandat. Det finns även olika förväntningar på samförvaltning från yrkesfisket jämfört med Fiskeriverket, där yrkesfisket vill genomföra konkreta åtgärder och Fiskeriverket vill hitta en modell och process som fungerar. Ytterligare en nackdel eller fara med samförvaltning som yrkesfisket belyser är att den legitimerar yrkesfiskets minskade inflytande och formellt ger andra grupper mer makt.

Yrkesfiskets åsikter om samförvaltning

Fördelar

Kan ge makt att påverka.

Chans till bättre kommunikation och dialog med andra grupper, lokalt och centralt.

Kan ge bättre image och öka trovärdigheten.

Nackdelar

Mycket snack, lite ull.

Legitimerar yrkesfiskets minskade makt.

Oklart mandat.

Råd till Fiskeriverket

Fiskeriverket måste konkretisera sin egen inställning till lokal samförvaltning, bli tydligare.

Verket bör ändra arbetssätt, närmare näringen och se människor.

Ge yrkesfisket mandat – lita på oss!

Förskjut innebörden, från horisontell samförvaltning till vertikal samförvaltning inom sektorn!

Decentralisera fler beslut till regional nivå som på länsfiskenämnandernas tid. Det var bättre då!

De råd som yrkesfisket har till Fiskeriverket är behovet av konkretisering av den egna inställningen till samförvaltning. Vidare behöver verket förändra sitt arbetssätt, närma sig näringen och se människorna inom den. Fiskeriverket ska visa förtroende för yrkesfisket genom att ge mandat, decentralisera beslut och inse att yrkesfisket har ett egenintresse av att förvalta resursen. Avslutningsvis vill yrkesfisket att Fiskeriverket förskjuter fokus inom samförvaltningen från en horisontell utgångspunkt (där samarbetet mellan olika aktörer på samma nivå betonas) till en vertikal definition (lokal-regional-central nivå).

Sportfisket

Samförvaltning har för sportfisket inneburit positiva erfarenheter i form av bättre kontakt med andra aktörer såsom yrkesfisket och att de har blivit en erkänd och synlig part inom fisket. Andra fördelar som gruppen framhåller är den känsla av inflytande som samförvaltningsprocessen skapar och den möjlighet detta forum ger till kunskapsutbyte mellan aktörer.

De nackdelar som sportfisket upplever med samförvaltning är att de är en svag representant i gruppen jämfört med yrkesfisket. Olika bakgrund och förutsättningar mellan intressenter och aktörer kan ibland försvåra samförvaltningsprocessen och skapa en tröghet i arbetet. Myndighetsdominansen inom fisket upplevs som svår att bryta och samförvaltningen har i dagsläget en otydlig organisationsform, faktorer som blir till nackdel i initiativens arbete. Den otydliga organisationsformen beskrivs som att det är två parallella processer som pågår, en lokalt och en centralt, med olika syften och mål.

Sportfiskarnas åsikter om samförvaltning

Fördelar

Kontakter med övriga aktörer, ökad kunskap.

Få andras syn på fisket.

Bättre samarbete mellan yrkes- och sportfisket.

Intresse från yrkesfisket rörande fiskevård.

Erkänd part.

Känsla av ökat inflytande.

Olika mål för beståndsvård (storlek på fisk).

Vi "synliggörs" i samhället och media.

Nackdelar

Olika bakgrund (kultur, etik).

Fiskerikonsulenterna alltför lierade med yrkesfisket.

Tappad makt över fiskevården.

Svag representant i gruppen.

Stor otydlig organisation.

Parallella processer.

Svårt att bryta in i en sammansvetsad myndighetsvärld.

Svår värdebedömning.

Råd till Fiskeriverket

Delegera ansvars- och beslutsrätt till dem som har lokal förankring; dettaskallske inom demokratiska ramar och med tydliga spelregler.

Bygg samförvaltning – etablera inte!

Utveckla sportfiskerelaterad kunskap och rådgivning som idag är bristande inom Fiskeriverket.

Fiskeriverket skulle kunna underlätta arbetet genom att delegera ansvars- och beslutsrätt till det lokala planet där det ska ske inom demokratiska ramar med tydliga spelregler. Fiskeriverket ska också ha förståelse för att detta är en process där mottot är att bygga och inte etablera samförvaltning i dessa områden. Avslutningsvis anser sportfisket att Fiskeriverket har bristande kunskap om sportfiskerelaterade frågor och att Fiskeriverket skulle kunna utveckla denna del som myndighet.

Vattenägare och husbehovsfiskare

Vattenägare och husbehovsfiskare anser att samförvaltningen har lett till att skapa dialog mellan olika kategorier brukare. Den lokala kunskapen kan också tillvaratas på ett bra sätt inom samförvaltningsinitiativet genom att det erbjuds lokala mötesarenor.

De nackdelar som gruppen framhåller är samförvaltningens oklara roll och mandat, vilket leder till svårigheter att ställa krav på de involverade. De är med andra ord i avsaknad av "muskler". Även den bristande långsiktigheten vad gäller den framtida organisationsformen för samförvaltning upplevs negativt och som en försvårande omständighet för initiativens pågående arbete.

Vattenägarna och husbehovsfiskare anser att Fiskeriverket mer aktivt skall bygga broar mellan olika aktörer och att det är viktigt att även involvera politiker i samförvaltningsprocessen. Det finns även mer information, kunskap och erfarenheter hos initiativen som Fiskeriverket bör hämta in och ta lärdom av. Ett tydligare mandat skulle ge initiativen bättre förutsättningar och stärka deras anseende i förvaltningssammanhang och önskan är att Fiskeriverketskallunderstödjade denna process.

Vattenägare och husbehovsfiskares åsikter om samförvaltning

Fördelar

Dialog.
Lokal kunskap.
Lokala initiativ.

Nackdelar

Oklara roller och mandat.
Saknar "muskler".
Hur säkras långsiktighet?

Råd till Fiskeriverket

Bygga broar (inklusive politiker).
Fråga de lokala initiativen.
Stärka anseendet.

Diskussioner mellan mötesdeltagare i Göteborg den 6 november.
Foto: Bengt Kåmark, Fiskeriverket.

Till vänster: Daniel Holmqvist, SFI Umeälven/Vindelälven.
Till höger: Laura Píríz och Mia Dahlström, Fiskeriverket.

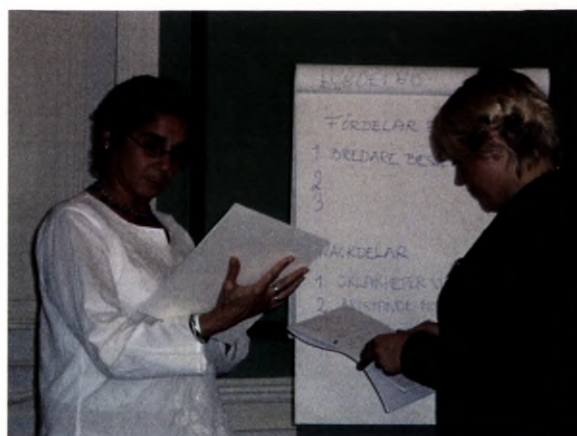

Foto: Bengt Kåmark, Fiskeriverket.

Till vänster: Pia Lindberg, SFI Gotland. Till höger:
Christer Olburs och Bengt Almkvist från SFI Kustlandet.

Foto: Bengt Kåmark, Fiskeriverket.

Initiativsamordnarnas åsikter om sin roll

Viktiga egenskaper

Samtalsterapeut/lyssnare.
Medlare.
Opartisk.
Tålmod.
Tydlig.
Drivkraft och vilja att komma till lösningar.
Kommunikatör/dirigent.
Strukturskapar-assistent.
Inspiratör (Neutral katalysator).
Bra administratör.
Vara (o)umbärlig.
Lyhörd.
Ordningsam.
Spindeln i nätet (sambandscentral).
Dirigent orka spela samma melodi.

Viktiga uppgifter

Dokumentera.
Samla och syntetisera fakta.
Föra in biologisk grundsyn.
Nätverka.
Förmedla intern och extern information.
Engagera.
Utveckla mötesplattform.
Vara spjutspets i beslut.
Administrera.
Inspirera.
Skapa struktur.
Analysera omvärlden och förmedla olika bilder.
Översätta olika kunskapsformer.
Hålla kontakt med Fiskeriverket.
Agera bollplank.

Råd till Fiskeriverket

Har man gett sig in i leken får man fortsätta. Stoppa inte processen!
Öka legitimiteten på alla nivåer, delegera beslut.
Fortsätt vara resurs och bollplank.
Utveckla och utforma förvaltningsunderlag så att det passar andra aktörer/nya aktörer.
Lita på att initiativen använder data på rätt sätt.
Gör information tillgänglig.
Kompetensutveckling inom verket och för projektsamordnare.
Stötta möten mellan samordnarna.
Fortsätt besöka initiativen sprid kännedom om Fiskeriverket.
Fortsätt avsätta tid för initiativen.

Initiativens samordnare

Denna grupp består av personer som verkar som samordnare inom respektive initiativ. Gruppen fick frågan vilka de viktigaste uppgifterna är för en samordnare av ett samförvaltningsinitiativ.

Samordnarna anser att deras viktigaste uppgift är att vara en god kommunikator, dirigent och medlare, vilket kräver egenskaper såsom tydlighet, engagemang och tålamod. Även att samla in fakta som underlag och skapa ett bra kontaktnät hör till samordnarens uppgifter. Processen är viktig att dokumentera och förmedla till bland annat Fiskeriverket, vilket leder till att samordnaren ofta blir en kontaktperson mellan initiativet och Fiskeriverket. Samordnaren behöver också administrera och strukturera arbetet och kunna agera som katalysator och inspiratör när arbetet går i stå. Ett opartiskt förhållningssätt, god medlare och samtalspartner (terapeut) är andra kvalitéer som gruppen anser att en samordnare bör ha.

De konkreta råden som samordnarna vill ge Fiskeriverket är behovet av ökad legitimitet på alla nivåer och att delegera beslut. Fiskeriverket ska fortsätta att agera som resurs och bollplank, samt besöka initiativen och förbättra kunskapen om områdena. Den information som redan finns på Fiskeriverket bör göras mer lättillgänglig för initiativen samtidigt som Fiskeriverket ska lita på att initiativen använder de data de får på rätt sätt. Samordnarna har även en önskan om att få ett bättre utbyte av varandra och mer kontakt mellan initiativen och menar att Fiskeriverket skulle kunna hjälpa dem i detta.

Företrädare på regional och lokal nivå

Den regionala och lokala nivån består av företrädare från initiativen, kommuner, länsstyrelser, Fiskeriverket, politiska företrädare och universiteten.

De fördelar som gruppen upplever med samförvaltningsprocessen är möjligheterna till kommunikation och diskussion mellan olika intressenter. Dessa möten leder i sin tur till en ökad samsyn och bättre förståelse för varandras olika ställningstaganden. Samförvaltningen som sådan kan även bidra till att lösa konflikter, skapa större acceptans för förändringar och bättre kunskapsunderlag om resurserna.

Gruppen upplever att de nackdelar som finns inom samförvaltning bottnar i tidsbrist, bristande ekonomiska resurser och att rådande regelsystem skapar hinder i initiativens arbete. Dessa faktorer kan på sikt leda till svårigheter att skapa lokalt engagemang och nå en kritisk massa. Detta kan bli särskilt svårt i de områden som redan idag är glesbygder med en åldrande befolkning.

Fiskeriverket får rådet att delegera beslut som rör redskapsantal och regler för fiskets utövande i området till initiativen, och på så sätt tillämpa närhetsprincipen. Ett förslag som utarbetats inom samförvaltningen bör även väga tungt hos Fiskeriverket.

Fiskeriverket bör förbättra sin informationsrutin från EU-kommissionen till initiativen och bli mer aktiv här. Om samförvaltningen ska kunna utvecklas vidare behövs en nationell medfinansiering för att kunna söka medel från Europeiska fiskefonden, EFF. Den framtida utmaningen för Fiskeriverket blir att ställa om från ett renodlat myndighetsorgan till ett serviceorgan i större utsträckning. Initiativen vill även ha möjligheten att få svara på relevanta remisser. Ett sista råd från gruppen är att Fiskeriverket ska tydliggöra regionens roll i samförvaltningen då regionerna är en stor och outnyttjad utvecklingspotential.

Regionala och lokala tjänstemän och politikers åsikter om samförvaltning

Fördelar

Kommunikation, representation,
informationsmöten, närhet till det lokala

GER:

Förankring av beslut.

Löser konflikter.

Bättre kunskapsunderlag om
resursen .

Samförvaltningen har regional
utvecklingspotential.

Nackdelar

Bristande ekonomi.

Regelsystemet.

Bristande engagemang p.g.a. att
den "kritiska massan" saknas i
glesbygder/skärgårdar.

Råd till Fiskeriverket

Nationell medfinansiering till Europeiska fiskefonden!

Serviceinriktning till initiativen.

Närhetsprincipen!

Informationslänk till och från EU.

Initiativen ges möjlighet att svara på remisser.

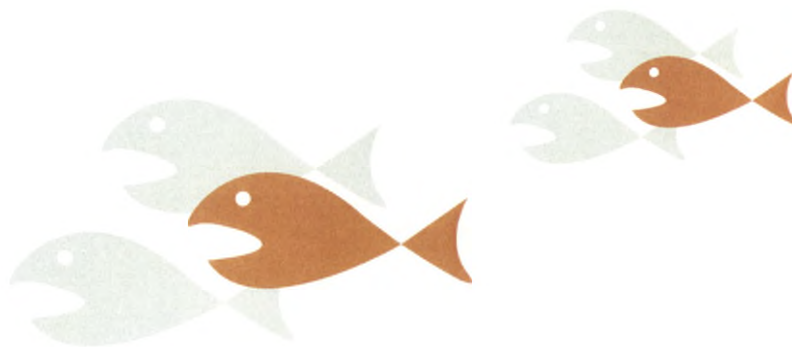
Fiskeriverket och Naturvårdsverket - central nivå

I denna grupp ingick tjänstemän från Fiskeriverkets avdelning för resursförvaltning samt från Naturvårdsverket.

De fördelar som den centrala nivån identifierar med samförvaltning är att det är en viktigt demokratisk förankringsprocess genom att initiativet kommer från dem som är berörda. Vidare förbättrar samförvaltningsprocessen kunskaps- och informationsutbytet mellan olika intressenter såsom forskare, fiskare och förvaltare. Ökad samsyn, förståelse och acceptans är viktiga fördelar som samförvaltningen skapar, vilket medför att konflikter kan ventileras lokalt istället för centralt. Gruppen anser också att förvaltningsformen innebär bättre och effektivare problemhantering, bättre resursvård, ett breddat ansvarstagande och ökad legitimitet för åtgärder.

Den centrala nivån anser att samförvaltningens nackdelar ligger i avsaknaden av ett regelverk som kan fånga upp ett breddat ansvarstagande. En negativ del kan även vara att initiativen har svårigheter i att avgränsa sig samt att det inom grupperna kan uppstå kommunikationssvårigheter, intressemotsättningar, låsningar och splittringar på grund av många aktörer, faktorer som påverkar arbetet på ett negativt sätt. Engagemang och ekonomiska medel är andra faktorer som kan påverka arbetet negativt om dessa saknas.

Arbetsgruppen diskuterade ett flertal aspekter av samförvaltning men valde att endast ta upp några av dem på den muntliga redovisningen: att samförvaltningsprocessen är svår att styra och att om representationen i grupperna ständigt förändras blir det svårt att veta vem man kommunicerar med och att det i nuläget finns en bristande mottagningskapacitet om antalet initiativ skulle öka. En central fördel som samförvaltning innebär för Fiskeriverkets del är att samförvaltning ger ett bredare beslutsunderlag.

Tjänstemäns från Fiskeriverket och Naturvårdsverket åsikter om samförvaltning

Fördelar

Bättre informationsutbyte.

Engagemang föder engagemang. När folk engageras i fiske frågor dröjer det inte länge innan de förstår att de måste engagera sig i frågor som rör biologisk mångfald □ Bättre resurs/naturvård.

Delaktighet.

Acceptans.

Samsyn – förståelse.

Bättre och effektivare problemhantering.

Inflytande □ demokrati.

Lokala konflikter vädras och löses lokalt.

Breddat ansvarstagande och legitimitet.

Dialog.

Nätverk.

Helhetssyn – helhetsperspektiv.

Bättre kunskapsutbyte.

Bredare beslutsunderlag.

Nackdelar

Splittrat på grund av många aktörer.

Bristande långsiktighet.

Tidskrävande.

Svårt att styra.

Svårt att få en helhetsbild.

Intressemotsättningar, vem lyssnar vi på?

Saknas regelverk som kan fånga upp breddat ansvarstagande.

Kommunikationssvårigheter.

Breddat ansvarstagande □ ökat krav Oklarhet vilken organisationsform samförvaltningen skall ha.

Bristande mottagningskapacitet (ökat antal initiativ, därmed ökat antal frågor).

Nya förutsättningar för finansiering

Charlotta Stadig, Fiskeriverkets enhet för näringslivsutveckling

Europeiska fiskefondens kommande program

Europeiska fiskefonden, EFF, har i sitt kommande operativa program valt att prioritera följande fem områden:

1. Åtgärder för att anpassa gemenskapens fiskeflotta genom bland annat skrotningsbidrag
2. Vattenbruket, inlandsfiske, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter
3. Åtgärder av gemensamt intresse
4. Hållbar utveckling i fiskeområden
5. Tekniskt stöd

Av dessa utvalda områden är nummer fyra, "Hållbar utveckling inom fiskeområden", av särskilt intresse för samförvaltningsinitiativen. Det operativa programmet gäller år 2007 till 2013 och har en budget på ungefär 48 miljarder euro.

Område 4: Hållbar utveckling i fiskeområden

Område fyra kommer att bli ett komplement till programmets övriga områden. Syftet med område fyra är enligt fonden följande:

- Att bevara det ekonomiska och sociala väståndet i dessa områden samt öka värdet på produkter från fiskeri- och vattenbrukssektorn.
- Att bevara och skapa nya arbetstillfällen i fiskeområdena genom att främja diversifiering eller ekonomisk och social omstrukturering av områden som står inför socioekonomiska svårigheter till följd av förändringar inom fiskerinäringen.
- Att främja kustmiljöns kvalitet.
- Att främja nationellt och transnationellt samarbete mellan fiskeområden.

De huvudprinciper som hittills har identifierats för området "Hållbar utveckling i fiskeområden" och kan anses som viktiga och vägledande är:

- Lokal förankring, specifika behov och lokal kunskap
- "Bottom-up" ansatsen, i den meningen att initiativet ska komma från lokala personer och lokala parter som berörs
- Offentliga och privata parter agerar gemensamt

Strukturen och ansökningsförfarandet

I dagsläget planerar Fiskeriverket att ha två ansökningsomgångar. Det kommer att vara den sökande gruppen som avgränsar området geografiskt, dock ska området vara geografiskt sammanhängande. Ansökan bör bygga på redan befintliga organisationer. Den sökande gruppen förväntas föreslå, och genomföra en lokal utvecklingsstrategi. Det är även eftersträvansvärt att ha områden med olika huvudverksamheter.

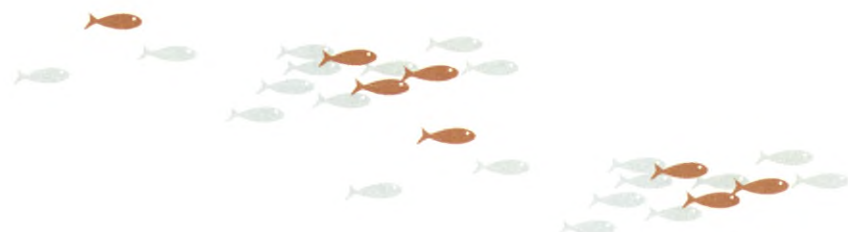
Ekonomiskt stöd för hållbar utveckling av fiskeområden får beviljas för följande:

- Stärkande av fiskeområdenas konkurrenskraft
- Omstrukturering och omställning av ekonomisk verksamhet, särskilt genom att främja ekoturism, under förutsättning att denna verksamhet inte ökar fiskeansträngningen
- Diversifiering av verksamheten genom att främja olika typer av systeraktiviteter för fiskare genom att skapa ytterligare arbetstillfällen utanför fiskerinäringen
- Ökat värde på fiskeriprodukter
- Stöd till infrastruktur avsedd för småskaligt fiske och turism och tjänster som gagnar små fiskesamhällen
- Skydd av miljön i fiskeområden så att den förblir attraktiv, återskapande och utveckling av byar och småstäder utmed kusten med fiskeriverksamhet samt skydd och förbättring av naturarvet och det arkitektoniska kulturarvet
- Återskapande av produktionspotentialen inom fiskerinäringen när den skadats av natur- eller industrikatastrofer
- Främjande av interregionalt och transnationellt samarbete mellan grupper i fiskeområden, i synnerhet genom nätverk och spridning av bästa metoder
- Förvärv av kunskaper och underlättande av förberedelse och genomförande av den lokala utvecklingsstrategin
- Bidrag till gruppernas löpande kostnader

Inom detta område får EFF delvis även finansiera åtgärder för att till exempel främja och förbättra yrkeskunskaper, omskolning och arbetsmarknadstillträde, särskilt till förmån för kvinnor, under förutsättning att dessa åtgärder ingår som ett led i en strategi för hållbar utveckling och att de har direkt anknytning till de åtgärder som beskrivs ovan.

Genomförandet av det operativa programmet för 2007 till 2013 kommer eventuellt att kunna starta den 1 juli 2007. Detta datum är dock något osäkert då förhandlingar pågår med EU-kommissionen om ett uppskov för Sveriges del för att få starta programmet i juli istället för januari 2007.

Reflektioner från en samhällsvetare

Therése Peterson, doktorand på Tema Vatten i natur och samhälle, Linköpings universitet

Therese Petersson studerar komplexiteten kring fisket och de faktorer som påverkar det svenska östersjöfiskets utveckling. Med andra ord: Hur formar ekologi, produktionsfaktorer, politik och sociokulturella faktorer dagens fiske? För att konkretisera en del forskningsfrågor kommer Therese att följa samförvaltningsinitiativet Kustlandet som fristående observatör.

Sedan hösten 2005 har jag haft möjligheten att på nära håll få följa SFI Kustlandets arbete som observatör. Denna möjlighet har gett mig värdefull kunskap om och erfarenhet av samförvaltningsprocessens förtjänster, försvårande omständigheter och villkor.

Mötet här i Göteborg visar att samtliga SFI har kommit en bit på vägen och det är intressant att jämföra vad som skrevs om initiativen i den förra rapporten från SFI mötet i Stockholm 2005. Det är tydligt att den centrala fråga som initiativen direkt och indirekt arbetar med är hur den nationella fiskresursen ska fördelas, vem som har mest legitimitet att nyttja den och varför.

De förtjänster som samförvaltningen innebär är ökad dialog mellan olika intressenter, och som en deltagare sa "Nu pratar vi med varandra istället för om varandra". Nya kontakter har också skapats och ett större förtroende och förståelse för olika intressenters ställningstaganden har utvecklats. Fiskeriverket har inom flera initiativ utvecklats till att bli en samarbetspartner i samförvaltningsprocessen, vilket får ses som ett gott resultat av processen hittills. Det är viktigt att komma ihåg att det även är en utmaning för Fiskeriverket att tillämpa samförvaltningen som en ny förvaltningsform inom fisket.

Samförvaltningsprocessen har varit tidskrävande, men initiativen påtalar nödvändigheten av att gå sakta fram, förankra väl och informera noggrant om arbetet i området

Samtliga samförvaltningsinitiativ arbetar med komplexa problembilder relaterade till fiskresursen och fisket och sammansättningen av intressenter varierar något inom respektive initiativ. Det finns dock några gemensamma och uppenbara svårigheter som kvarstår i nuläget som lägger hinder i vägen för initiativens fortsatta arbeten. Den första faktorn som kan identifieras är behovet av mer stöd och samarbete mellan SFI, Fiskeriverket, länsstyrelserna och kommunerna. Den andra faktorn är den ekonomiska situationen

som upplevs som betungande tillsammans med det oklara mandatet och avsaknaden av "muskler". Det oklara syftet med att initiera dessa SFI från centralt håll skapar en osäkerhet inom SFI och minskar även dess möjlighet att legitimera sitt arbete inom respektive geografiska områdena.

Trots de svårigheter som SFI har identifierat finns en övertygelse inom initiativen om att samförvaltning kan vara en väg framåt. Denna övertygelse var inte lika tydlig inledningsvis, utan har vuxit fram under resans gång. Behovet av en ny form av förvaltning är uppenbar och behovet av att anpassa den efter lokala förhållanden är inte längre ett omtvistat ämne. Behovet av mer lokalt anpassade regler påtalades av en mötesdeltagare, som konstaterade att "Reglerna inom fisket är generellt sett fyrkantiga. Det finns inga undantag för lokala förhållanden". Samförvaltningsinitiativen har nu möjligheten att förändra detta och föra fram de lokala förvaltningsförslagen på ett nytt sätt och i ett nytt forum som tidigare fattades. Denna möjlighet har initiativen tagit vara på.

Regeringsuppdraget att samförvalta

I regeringsuppdraget finns ett övergripande syfte med samförvaltning i och med att SFI ska vara med och påverka de beslut som rör fisket. Det finns med andra ord ett behov av att förbättra förvaltningen inom fisket genom "good governance", vilket myndigheter idag alltmer strävar efter. Detta innebär att den rådande situationen inom fisket är otillfredsställande i den bemärkelsen att berörda intressenter inte har varit delaktiga i utformandet av förvaltningen. Detta har resulterat i bristande legitimitet och glapp mellan beslut och implementeringen av dessa. Genom att involvera intressenter i en ny förvaltningsprocess kan legitimitetsunderskottet och glappet mellan beslut och implementering minskas.

Den otydlighet vad gäller syfte och mål som initiativen påtalar är en faktor som de är tvungna att förhålla sig till och agera utifrån. Denna otydlighet återfinns i regeringsuppdraget (2004) där följande går att läsa: "Det finns ingen tydlig definition av begreppet lokal och regional samförvaltning och det har använts i en rad olika betydelser. Gemensamt för dessa modeller är någon form av delat ansvar för förvaltningen mellan staten och olika nyttjandegrupper där dessa grupper påverkar och delar kontrollen över utvecklingsinitiativ och de beslut och resurser som påverkar dem." Det som dock påtalas som viktigt i en samförvaltningsprocess är att den lokala kunskapen om fisket och områdets biologiska förhållanden kan tas tillvara samt att de socioekonomiska och kulturella faktorer som påverkar området synliggörs genom SFI:ens arbeten.

Syftet med att initiera samförvaltning definierade den dåvarande regeringen som "... att underlätta utformandet och genomförande av policy, mål och strategier, vilket stärker legitimiteten för de beslut som fattas". Med andra ord blir SFI både en beslutande och verkställande arena. Detta innebär att SFI har möjlighet att delvis delta i utformandet och i genomförandet av fiskets policymål och strategier.

De givna ramar som finns för SFI återfinns i uppdraget och innebär att:

”Det kommer fortsatt att krävas att den centrala nivån (Fiskeriverket) och den regionala nivån (länsstyrelsen) respekterar Sveriges åtaganden inom den gemensamma fiskeripolitiken liksom andra internationella åtaganden såsom EU: s art- och habitatdirektiv samt övergripande nationella mål såsom miljökvalitetsmålen ”.

Det är viktigt i detta sammanhang att förvissa sig om att inte SFI arbeten svävar för sig själva, utan är förankrade i de gemensamma nationella och internationella målen som finns uppsatta då dessa måste uppfyllas. Utmaningen i SFI kommande arbeten ligger i att förena de närliggande lokala handlingarna och åtgärderna med de långsiktiga målen som utformas för ett hållbart fiske. Genom att öka SFI:ens kunskap om de existerande måldokumenterna och policybesluten kan långsiktighet inom den lokala förvaltningen utvecklas. Detta skulle bidra till att effektivisera arbetet samtidigt som de ramar som finns skulle tydliggöras.

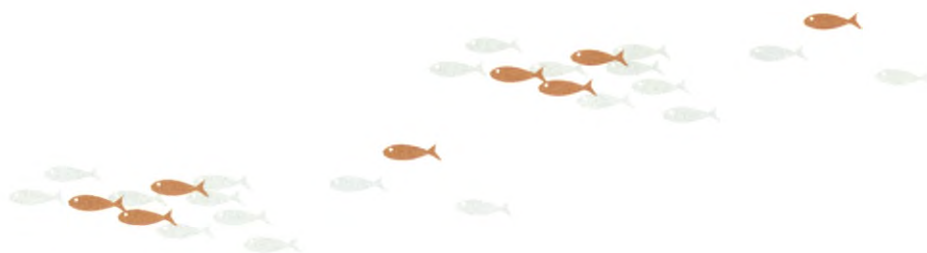
Ytterligare en ram som SFI måste förhålla sig till, är formulerad på följande sätt i regeringsuppdraget ”Inom ramen för ett hållbart resursutnyttjande, är det angeläget att avvägningen mellan olika kategorier av fiskande, bidrar till uppfyllandet av de politiska målen ”. Formulering är tydlig. Det finns som tidigare framgått fastslagna politiska beslut och ramar som gäller och initiativen ska indirekt vara med och utforma hur förvaltningen ska se ut för att dessa mål ska uppnås. Den frihet SFI har ligger i att utforma lokalt anpassade regler för fisket utifrån de lokala förhållandena, dock måste de som helhet uppfylla de övergripande nationella och internationella målen. Givetvis är det viktigt att det finns generella ramar och mål som alla måste förhålla sig till, men fördelen med samförvaltning är att lokala brukare och intressenter har möjligheten att utforma lokala förvaltningsförslag som är bättre anpassade efter de lokala biologiska förutsättningarna och utifrån de socioekonomiska förhållandena i området.

En brukargrupp som varit svårt att involvera, har varit sportfiskets nationella organisation. Dess inställning till SFI:ens arbete har varit tvekan, tvivlande och skeptisk. Inom SFI Kustlandet hoppade sportfisket centralt av i inledningsskedet, vilket tvingade SFI att hitta nya vägar för att få sportfisket representerat i samförvaltningsarbetet. Detta vittnar om att samförvaltning är en levande process som förändrar sig över tiden, där givna deltagare kan försvinna och ny intressenter tillkomma. Inom SFI Kustlandet valde man att engagera lokala och regionala sportfiskare och sportfiskeklubbar, för att på så sätt få dem representerade. Denna lösning har visat sig fungera mycket bra och SFI Kustlandets bedömning är att det är bättre att involvera de sportfiskare som har en lokal förankring i området.

En annan faktor som är viktig att belysa i detta sammanhang är vem som framöverskalldriva samförvaltningen lokalt. I SFI Kustlandet, karaktäriseras skärgården idag av ett växande antal sommarbostäder som endast bebos säsongvis. Detta tillsammans med en åldrande bofast befolkning gör att samförvaltningens framtida villkor bör diskuteras. Frågan blir hur mani framtiden utvecklar och etablerar SFI i dessa områden när den sociala ”kritiska massan” avtar?

Generellt sett är det en tillgång för initiativen om de kan anpassa sig till nya förutsättningar och samtidigt se förändringarnas möjligheter. Detta kommer i ett framtida skeende kräva att myndighetssystemet delvis förändras och att besluten fattas närmare dem som berörs av dem. Det blir då viktigt att väva samman de lokala förvaltningsåtgärderna med de existerande måldokumenterna och policybesluten och frågan här blir hur stor lokal "frihet" som egentligen kan existera när det gäller att fatta lokala förvaltningsbeslut. Med andra ord vilka rimliga förväntningar kan man ha på samförvaltning som förvaltningsform av fiskresurserna? I detta sammanhang blir även frågan vilken roll som SFI ska ha i det framtida förvaltningsystemet och hur dess roll ska organiseras och legitimeras.

Kommande utmaningar

Laura Píríz, Fiskeriverkets samordnare för Samförvaltningsinitiativet

Samförvaltningsinitiativet baseras på tanken att det enbart är möjligt att hållbart förvalta en gemensam resurs om det görs gemensamt. Under ett och ett halvt år har vi (olika kategorier fiskare, forskare, enskilda organisationer och myndighetsfolk) lärt oss att bättre lyssna på varandra och finna gemensamma frågor och goda idéer att arbeta för. I denna första fas har initiativen arbetat med att konstituera sig, finna en lämplig organisations- och arbetsform samt definiera mål och ansöka om finansiering. Vissa initiativ har hunnit ytterligare ett steg och parallellt till den organisatoriska processen föreslagit ändringar i regler av lokal betydelse eller påbörjat genomförande av deltagande forskning, provfiske, kurser och redskapstester.

Vidare har vi lärt oss att andra faktorer som behovet av tid, långsiktigt lokalt engagemang, en effektiv samordningsfunktion, stabil finansiering och ett aktivt politiskt stöd är viktiga för att lyckas. Även om inte alla initiativ uppnått alla dessa kriterier fullt ut ännu, får vi hoppas att initiativen både kan skapa och få de förutsättningar som behövs för att lyckas i en inte alltför avlägsen framtid.

Som det tydligt framgår av denna rapport, har ni inte riktigt vetat *"vilket mandat ni har"*; *"vad får ni fatta beslut om"*. Engagemang kostar tid, men det skapar också respekt och förtroende. Många människors engagemang har inneburit att vi tillsammans genomfört uppdraget och startat en institutionell förändringsprocess. Detta trots att:

- fiskeriverket idag inte har någon befogenhet att delegera eller decentralisera beslutsrätt som berör den enskilde och är en del av myndighetsutövande (de flesta regler vi beslutar ensidigt om idag);
- svensk fiskeripolitik är en del av den EU:s gemensamma fiskeripolitik, vilket innebär att Sverige har förbundit sig att följa visa regler och nya lokala lösningar måste inkapslas i det; samt att
- det har funnits svårigheter med att införskaffa medfinansiering.

Enligt uppdraget som vi nu tillsammans genomfört skulle nya samarbetsformer och beslutsprocesser prövas. Riktlinjer i uppdraget till Fiskeriverket kan sammanfattas i att utreda:

- vilka uppgifter som ska lämnas till samförvaltning
- vilka parter som ska ingå i samförvaltningen
- vad som ska regleras (vattenområde eller fisk eller en kombination)
- i vilka former en reglering ska ske
- hur kontrollen av efterlevnaden ska bedrivas

Dessa frågor är svåra att besvara och det är inte heller säkert att slutligen "Initiativen får göra det initiativen vill göra" eller att "Initiativen vill göra det Initiativen får göra".

Frågan om vilket mandat de olika initiativen kan och ska tilldelas är en kärnfråga i uppdraget men kunde inte besvaras i förväg utan att ha gått igenom erfarenheten och utreda de rättsliga möjligheterna. Under det arbete som nu pågått i snart två år har de lokala initiativen gått igenom en fas av lokal och intern legitimering.

Fiskeriverket har idag fått bekräftat att flera initiativ vill få ett tydligare mandat som går bortom att vara ett samrådsorgan. Vi vet också att för att en lokal samförvaltningsgrupp/initiativ ska kunna verka effektivt behövs en ram som formaliserar etablerandet och legitimerar samförvaltning som arbetsform även externt. Allt detta förutsätter dock ett nytt juridiskt ramverk och lite tålmod. I detta sammanhang har regeringen nyligen beslutat om en översyn och revidering av fiskelagstiftningen som bland annat ska "...säkra det lokala inflytande i fiskeriförvaltning, möjliggöra för skilda former av samförvaltning, öppna för nya samarbetsformer för fiskeriförvaltningen, ..." (Kommitténs direktiv 2006:91 om översyn och revidering av fiskelagstiftningen).

När initiativet nu fortsätter processen med att söka efter former för formalisering blir det viktigt att väva samman det lokala förvaltningsarbetet med de existerande mål och policy som regering och riksdag pekat ut för såväl Fiskeriverket som för Sveriges fiske. När samförvaltning blir ett integrerat delmål i miljömålen är det då förstås viktigt att samförvaltarna tar vara på det.

Intresset för samförvaltning är stort internationellt, finner stöd i FAO:s uppförandekod för fisket, har anammats inom EU med bildande av rådgivande nämnder, RAC, och prövas idag inom allt fler områden. Oss på Fiskeriverket har Samförvaltningsinitiativen redan påverkat. Strategierna 3 och 5 i Fiskeriverkets vision visar SFI är en modell som kommer att utvecklas vidare, formaliseras och fortleva framöver.

Dagens presentationer av och diskussion med samtliga samförvaltningsinitiativ kommer att användas som ett bidrag till Fiskeriverkets slutrapport till Regeringen.

Ur vision för Fiskeriverket, 28/8 2006

3. Öppen dialog mellan Fiskeriverket och omvärlden

Vi har en öppen samverkan och dialog med vår omvärld och gör intressenterna mer delaktiga och är lyhörda för deras kunskaper och åsikter. Vi förmedlar kunskap till våra intressenter och strävar efter delaktighet och insyn i verksamheten. En större öppenhet eftersträvas i datainsamling och analyser och att intressenterna respekterar insamlade data som underlag för beslut. Vi deltar aktivt i den fiskeripolitiska debatten.

5. Brukarna tar ett ökat ansvar för fiskresursen

Vi arbetar för att alla som nyttjar fiskresursen tar ett ökat ansvar. Genom ett ökat samarbete vid inhämtande av kunskap känner brukarna större delaktighet. Vi ökar möjligheten för den som nyttjar fiskresursen att delta vid utformningen av regelverket och stimulerar brukarna att föreslå eller skapa egna åtgärder. Vi bidrar till att konsumenten har möjlighet att köpa fisk som är hållbart och lagligt fångad, där konsumenten ges möjlighet att spåra fiskens ursprung.

Deltagarlista

Robert Olsson
SFI Norra Bohuslän

Bengt Frizell
SFI Norra Bohuslän

Leif Lettesjö
SFI Norra Bohuslän

Anita Tullrot
SFI Norra Bohuslän

Per-Erik Jacobsen
SFI Norra Bohuslän

Ulla Olsson
SFI Norra Bohuslän

Clas-Åke Sörkvist
SFI Norra Bohuslän

Christer Apraksin

Konsult SFI Norra Bohuslän

Bertil Andersson
SFI Halland

Agneta Blidnäs
SFI Halland

Stephan Gyllenhammar
SFI Halland

Gert Mangard
SFI Gotland

Pia Lindberg
SFI Gotland

Centh Glimsäter
SFI Gotland

Peter Högberg
SFI Gotland

Stig Engström
SFI Gotland

Rolf Gydemo
SFI Gotland

Cecilia Lundholm
Forskare, SFI Vättern

Kjell Aldsten
SFI Vättern

Leif Thörne
SFI Vättern

Roland Norlén
SFI Vättern

Ingvar Thorsholen
SFI Vättern

Anders Gustavsson
SFI Vättern

Daniel Holmqvist
SFI Vindelälven

Lennart Olofsson
SFI Vindelälven

Svarte Swartling
SFI Vindelälven

Sixten Nordström
SFI Vindelälven

Sven-Erik Emanuelsson
SFI Vindelälven

Christer Olburs
SFI Kustlandet

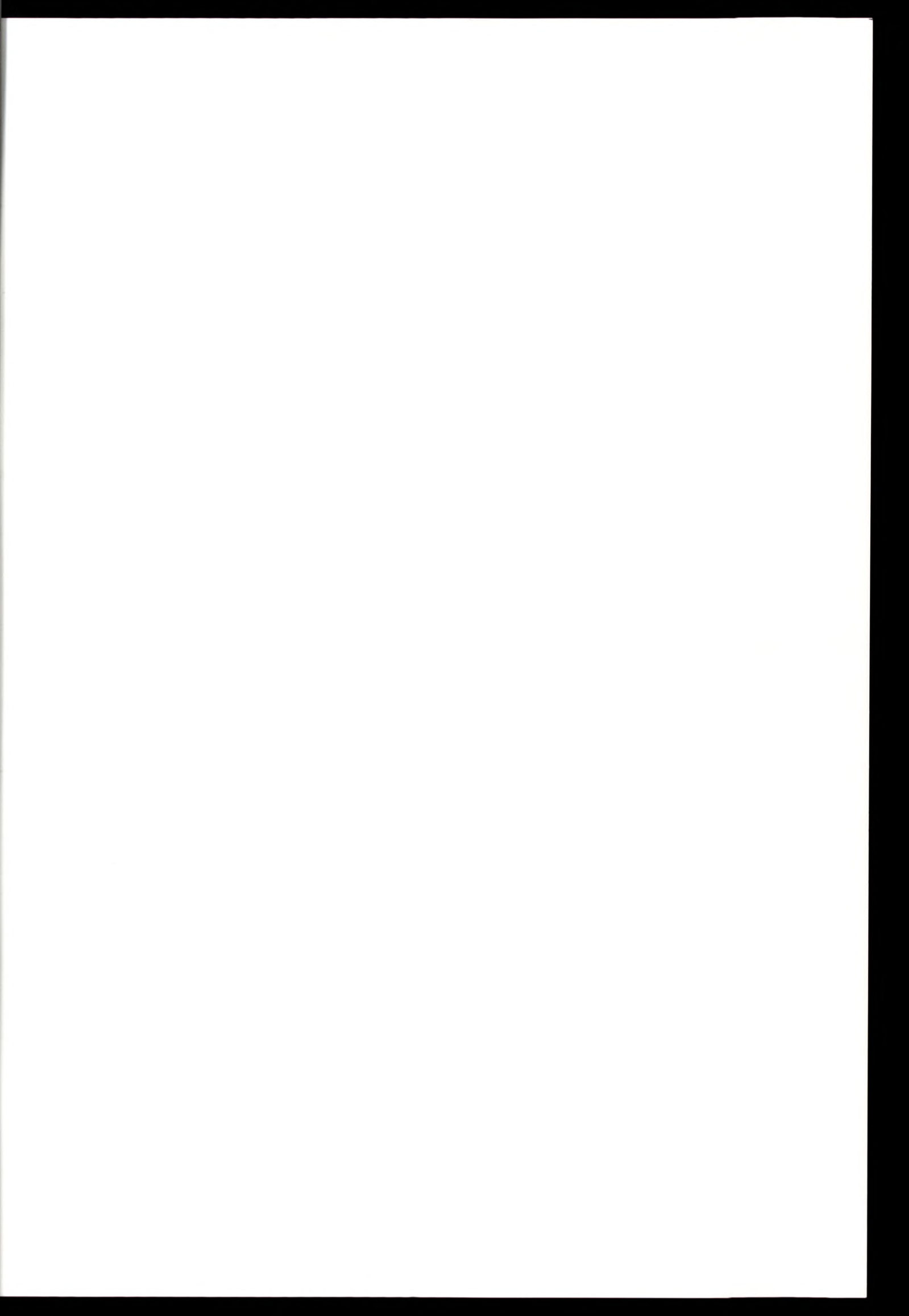
Therese Pettersson
Forskare, SFI Kustlandet

Esbjörn Johansson
SFI Kustlandet

Bengt Almkvist
SFI Kustlandet

Mats Emilsson SFI Kustlandet	Fiskeriverket
Bo Gustafsson SFI Kustlandet	Bengt Kåmark Fiskeriverket
Ronnie Hermansson Fiskevattenägarna Dalarna-Gävleborg	Niclas Lundh Fiskeriverket
Lars Berglund Gävleborgs läns Fiskareförbund	Ingemar Berglund Fiskeriverket
Jorid Hammersland Naturvårdsverket	Barbro Söderberg Fiskeriverket
Lars Mohlin Länsstyrelsen Skåne	Mia Dahlström Fiskeriverket
Håkan Carlstrand Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund	Mattias Sköld Fiskeriverket
Ingemar Olsson SFI Halland/SKIFO	Johan Lövgren Fiskeriverket
Björn Persson Hallands Husbehovsfiskare	Alfred Sandström Fiskeriverket
Sigvard Möller Husbehovsfiskare	Fredrik Arrhenius Fiskeriverket
Lennart Johansson SFR Kungshamn	Johan Modin Fiskeriverket
Martin Bruhn Hallands Husbehovsfiskare	Karina Johansson Fiskeriverket
Henrik Svenberg Sveriges Fiskares Riksförbund	Jessica Hjerpe Fiskeriverket
Anders Carlberg Sveriges Fiskares Riksförbund	Ylva Engwall Fiskeriverket
Fredrik Lindberg Sveriges Fiskares Riksförbund	Laura Píriz Fiskeriverket
Roger Mattiasson Sveriges Fiskares Producentorganisation	Charlotta Stadig Fiskeriverket
Sverker Thorén Miljöpolitiker (fp), Kalmar län	Jenny Perslow Fiskeriverket
Bo Pettersson Stenungsund Kommun	Thomas Norrby Sveriges Lantbruksuniversitet
Inger Näslund WWF	Lotten Westberg Sveriges Lantbruksuniversitet
Axel Wenblad Fiskeriverket	Lars Carlsson Luleå Tekniska Högskola
Bengt Strömblom Fiskeriverket	Carl Rova Luleå Tekniska Högskola
Peter Funegård	Anders Tivell Sveriges Lantbruksuniversitet

Samförvaltnings-
initiativet